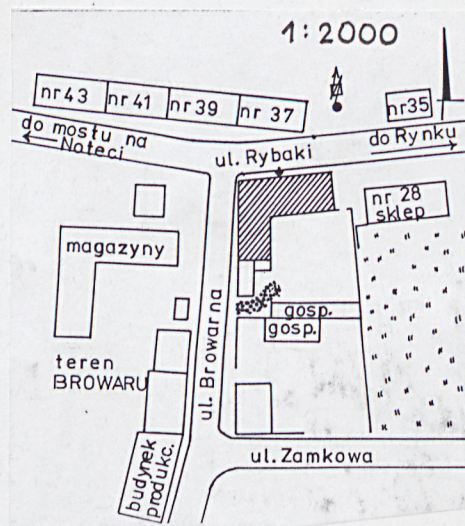

1. Obiekt
DWOREK, OB. BUDYNEK MIESZKALNY WIELORODZINNY

2. Czas powstania
ok. 1800

3. Miejscowość
C Z A R N K Ó W

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
**ul. Rybaki 28
64-700 Czarnków**

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **wielkopolskie**
powiat **czarnkowsko-trzcianecki**
gmina **Czarnków**

6. Poprzednie nazwy miejscowości
**Charncon, Carnlcow, Zarnkow,
Tzernekow, Czarkowo, Czarnkowo,
Czarnikau /okres zaborów/**

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo **poznańskie**
powiat **Czarnków**

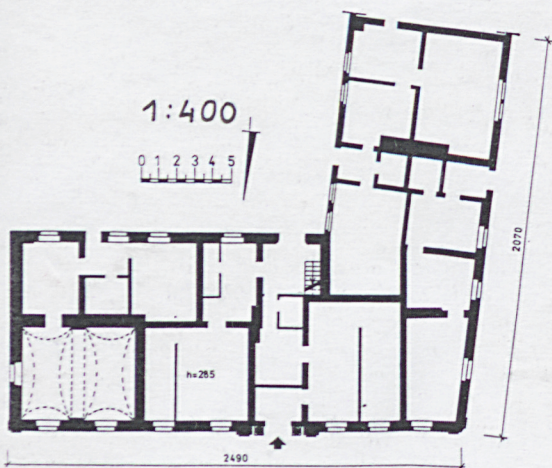
8. Właściciel i jego adres
**Urząd Miasta Czarnkowa,
pl. Wolności 6,
64-700 Czarnków**

9. Użytkownik i jego adres
**Zakład Gospodarki Komunalnej i
Mieszkaniowej, ul. Browarna 6,
64-700 Czarnków**

10. Rejestr zabytków

A-168/429/ 29.11.1968.

Nr data

W okresie słowiańskim i wczesnohistorycznym Czarnków leżał na pograniczu etnicznym wielkopolsko-pomorskim. Gród drewniano-ziemny powstał tu już być może na początku wspomnianego okresu. Nie ma wszakże jasności, czy gród należał do Pomorzan czy do Polan. Niektórzy badacze zakładają, że gród należał do Polski od czasów Mieszka I lub Bolesława Chrobrego, a odpadł od państwa polskiego ok. 1039 r. Badania archeologiczne nie przyniosły jednoznacznych danych odnośnie lokalizacji i chronologii grodu czarnkowskiego. Dostarczyły one jednak dowody osadnictwa, począwszy od młodszego okresu kamiennego. Wg tradycji, na miejscu grodu stały zabudowania browaru. W źródłach pisanych gród czarnkowski pojawia się w czasie walk granicznych za Bolesława Krzywoustego, który go zdobył w 1108 r.. Gród był wówczas w zarządzie lub we władzy Gniewomira, który przyjął chrzest i zobowiązał się do lojalności względem księcia polskiego (Gall Anonim). W XIII w. Czarnków był siedzibą kasztelanii książęcej.

Ustalenie początków miasta na bazie źródłowej nie jest bezdyskusyjne, albowiem odnośne dokumenty są falsyfikatami. Wg jednego z nich, w 1343 Czarnków jest określany jako miasto. Współcześni badacze przyjmują jednakże, że miasto „mogło powstać już wcześniej, tj. u schyłku XIII w. albo na początku panowania Kazimierza Wielkiego (król od 1333). W każdym razie powstało ono na miejscu osady targowej w pobliżu grodu, egzystującej w XII - XIII w. Chyba dopiero na przełomie XIII i XIV w. Czarnków przeszedł w ręce rycerskiego rodu Nałęczów, aczkolwiek według ich własnej tradycji

c. d. na wkładce nr 1

Sytuacja: wolno stojący budynek znajduje się u zachodniego końca ul. Rybaki, na skrzyżowaniu z ulicą Browarną, po południowej stronie ulicy. Dawniej miejsce to było blisko mostu na Noteci i prowadzącej do niego grobli. Elewacje północna i zachodnia znajdują się w linii zabudowy ulic. Za domem podwórze, na którym pozostały resztki dawnego bruku, z tyłu podwórza znajduje się ciąg komórek gospodarczych.

Materiał, konstrukcja, technika: murowany z cegły wypalanej i cegły suszonej. Stropy drewniane, w skrzydle południowym z okraglaków wylepionych gliną, podsufitki otynkowane. W pomieszczeniu wschodnim sklepienie żaglaste dwuprzęsłowe, z przęsłami rozdzielonymi łukiem koszowym. Więźba dachowa drewniana: w skrzydle od strony ul. Rybaki stolcowa z dwoma słupami i jętką, ścianki działowe szachulcowe są powiązane z więźbą; w skrzydle od ul. Browarnej więźba stolcowa, różna od w/wym. Połacie dachu od strony ulic pokryte dachówką karpiówką ceramiczną w koronkę, połacie od strony podwórza pokryte dachówką zakładkową cementową.

Posadzki cementowe i drewniane, przykryte wykładzinami syntetycznymi.

Schody drewniane drabiniaste.

Okna prostokątne drewniane skrzynkowe ze ślemieniem, dwuskrzydłowe, z listwą przyrywkową, skrzydła niektórych okien dzielone pozioma szczebliną na dwie równe części. Pierwotne okna były krosnowe, a poprzez dodanie skrzydeł zimowych przerobiono je na skrzynkowe. W sieni okno krosnowe ze ślemieniem, dwuskrzydłowe, skrzydła dzielone poziomą szczebliną na dwie części, zamknięcia motylkowe.

Drzwi główne drewniane dwuskrzydłowe płycinowe, z przeszklonym nadświetlem. Płyciny dolne są ozdobione uproszczonym ornamentem barokowym, górne żłobkowane, gzymsy ozdobione zębniakiem, zachowały się oryginalne gałki metalowe; zawiasy polskie, ozdobnie kute. Pozostałe drzwi płycinowe i gładkie, niezabytkowe.

Rzut: dwuskrzydłowy, skrzydła łączą się pod kątem lekko rozwartym, dwutraktowy, z traktami niejednakowej szerokości, z przelotową sienią w obu skrzydłach. Ciąg pomieszczeń reprezentacyjnych w trakcie od strony ul. Rybaki. Układ komunikacyjny zmieniony, wskutek podzielenia po II wojnie na pięć odrębnych mieszkań; w obie sienie i niektóre pomieszczenia wbudowane sanitariaty. Wejścia są: od strony ul. Rybaki, od ul. Browarnej i trzy wejścia od strony podwórza.

Bryła: budynek jednokondygnacyjny, być może częściowo podpiwniczony (obecnie nie można tego stwierdzić), niski, nakryty dachem naczółkowym (skrzydło od ul. Rybaki) i dwuspadowym (skrzydło od ul. Browarnej), część poddasza użytkowa.

Elewacje: otynkowane. Elewacja od strony ul. Rybaki z dekoracyjnymi podziałami i detalami: wgłębny portyk z dwiema kolumnami jońskimi, z plintami, bazami złożonymi z dwóch torusów, z gładkim trzonem, anulusem, uproszczonym kapitelem jońskim, dźwigającymi odcinek architrawu z tryglifami. Po bokach portyku i w narożnikach elewacji pilastry z kanelowanymi trzonami, tokańskimi kapitelami i zagierowanym ponad nimi architrawem doryckim z trzema guttae trójkątnymi. Okna w opaskach z uszakami, nad oknami sztukatorskie girlandy (osie skrajne) lub chusty zawieszane na "gwoździach" (pozostałe osie elewacji północnej). Zewnętrzny narożnik między skrzydłami z półkolumną między pilastrami. Pozostałe elewacje bez podziałów i dekoracji. Szczyt od strony ul. Browarnej jest oszalowany pionowo ustawionymi deskami.

c.d. na wkładce nr 1

14. Kubatura 1016 m³ /bez poddasza/	15. Powierzchnia użytkowa 280 m² /bez poddasza/	16. Przeznaczenie pierwotne Budynek mieszkalny o charakterze dworku podmiejskiego	17. Użytkowanie obecne Budynek mieszkalny wielorodzinny.
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Ok.1978 wykonano instalację wod.-kan. W latach 90-tych XX w. - gaz. Po 1945 wymieniono stolarkę /w większości/, przebito otwór okienny w ścianie wschodniej, zamurowano niektóre otwory, wykonano ścianki działowe.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Zły stan fundamentów powoduje osiadanie ścian, także ich wychylenie. Ściany są zawilgocone. Stan sklepienia dobry. Ugięcia stropów do 13 cm. Stan stolarki dobry, ale zabytkowe drzwi główne wymagają renowacji.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Wykonać izolację przeciwwilgociową poziomą; wykonać instalację odgromową; zakonserwować drzwi główne.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

KZSP V,2, Pow. czarnkowski, red. I. Trybowski, O. Zagórowski, s.7.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

25. Opracował

tekst **Tomasz Wujewski, lipiec 2002**
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki **Tomasz Wujewski, lipiec 2002**
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia, fotogr. **Tomasz Wujewski, lipiec 2002**
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość C Z A R N K Ó W	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) DWOREK UL. RYBAKI 28, OB. DOM MIESZKALNY WIELORODZ.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu i materiału uzupełniającego) c.d. rubryki nr 12; c.d. rubryki nr 13; dodatkowe fotografie
--	--	---

c.d. rubryki nr 12 - autorzy, historia obiektu, określenie stylu:

miało to miejsce już w roku 1192. Rodową legendę znamy z inskrypcji płyty brązowej z 1602 roku, ufundowanej przez Stanisława Czarnkowskiego i przechowywanej w kaplicy Aniołów Stróżów (będącej także mauzoleum rodu) w czarnkowskim kościele parafialnym. Według niej, Nałęcz otrzymali gród w Czarnkowie z łaski Mieszka Starego, z jednoczesnym pozwoleniem na założenie miasta. Później zaczęli oni używać nazwiska Czarnkowskich i zaliczali się do najstarszych rodów możnowładztwa polskiego, wywodząc się od legendarnego księcia Dzierżykraj z Człopy, którego Bolesław Chrobry miał ochrzcić, nadać herb Nałęcz i uczynić swoim wojewodą. W XVII wieku Czarnkowscy nadal uważali się za książąt, o czym świadczą insygnia herbowe w dekoracji krat kaplic kościoła parafialnego. Jest prawdopodobne, że już w pierwszej połowie XIV wieku wzniesli murowany zamek, który tym samym byłby jednym z najstarszych zamków prywatnych w Wielkopolsce. Na pewien czas z królem Władysławem Łokietkiem zamienili Czarnków na Rogoźno, ale już u początków panowania Kazimierza Wielkiego byli ponownie w Czarnkowie.

Dworek znajduje się u końca historycznego przedmieścia Kissy (niem. Kietz), pokrywanego się z obecną ulicą Rybaki, w pobliżu miejsca dawnego grodu, później zajętego przez browar. Był prawdopodobnie własnością mieszczańską a nie Swinarskich. Deutsches Geschlechterbuch 62 (1929 r.), s.321, przynosi informację o domu farbiarza Andrzeja Körnera (1765 - 1809), zbudowanym ok. 1805 w pobliżu zamku. Körnerowie byli stosunkowo zamożną rodziną: w 1796 Joseph Körner był dzierżawcą majątku Brzeźno k. Czarnkowa i majątku w pobliżu Tuczn. W latach 1792 -1846 Körnerowie posiadali do przy Rynku 98 w Czarnkowie (później był to hotel Szukalskiego). Dworek w ciągu XIX wieku rozbudowano o skrzydło od strony ul. Browarnej. Po 1945 należał do Browaru Czarnków, później własność przejęło miasto.

Styl klasycystyczny.

c.d. rubryki nr 13 - opis:

W szczycie wschodnim są dwa okna prostokątne, flankowane owalnymi, ukośnie ustawionymi okulusami.

Wnętrze: izba wschodnia ze sklepieniem żaglastym, pierwotnie być może pełniła funkcję "skarbcy", czyli pomieszczenia lepiej zabezpieczonego przed pożarem. Inne wnętrza straciły charakter zabytkowy. W jednym z pomieszczeń jest częściowo widoczna belka stropowa (lub podciąg) ze sfazowaniem i spływem z uskokiem, podmurowana ścianką działową.

Wyposażenie: brak zabytkowego wyposażenia.

Instalacje: elektryczna, wod.-kan., gazowa.

Wkładkę założył Tomasz Wujewski w lipcu 2002.

VERTE

1. Widok od północnego wschodu.

2. Widok od północy.

3. Widok od północnego zachodu.

4. Widok od południowego zachodu.

1. Miejscowość

C Z A R N K Ó W

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWOREK UL. RYBAKI 28, OB.
DOM MIESZKALNY WIELORODZ.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu i materiału uzupełniającego)

dodatkowe fotografie

1. Dekoracja sztukatorska nad skrajnym lewym oknem elewacji północnej.

2. Dekoracja sztukatorska nad oknem środkowym elewacji północnej.

3. Fragment portalu głównego.

4. Drzwi portalu głównego.

1. Miejscowość CZARNKÓW
2. Gmina CZARNKÓW
3. Powiat CZARNKOWSKO-TRZCIEŃSKI
4. Województwo WIELKOPOLSKIE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
DWOREK, OB. BUDYNEK MIESZKALNY
WIELORODZINNY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu i materiału uzupełniającego)
RZUT

